

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 10/07-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti Z. S., S., zastúpeného advokátom JUDr. V. B., K., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce S. konaných 2. decembra 2006 podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, za účasti G. K., S., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. S. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2006 doručená sťažnosť Z. S., S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce S. (ďalej aj „obec“) konaných 2. decembra 2006. Na základe výzvy ústavného súdu sťažovateľ doplnil sťažnosť podaniami doručenými ústavnému súdu 2. februára 2007 a 22. februára 2007.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách za starostu obce za Stranu maďarskej koalície a získal 137 platných hlasov, pričom jeho jediný protikandidát, proti ktorému sťažnosť smeruje, G. K., S. (ďalej aj „odporca“), ako nezávislý kandidát získal 138 platných hlasov (rozdiel 1 platný hlas). Do zoznamu voličov bolo zapísaných 351 oprávnených voličov, pričom obálky a hlasovacie lístky boli pre voľbu starostu vydané pre 282 voličov a z nich bolo odovzdaných 275 platných hlasovacích lístkov. Podľa zápisnice miestnej volebnej komisie (ďalej len „MVK“) bol za starostu obce zvolený odporca s počtom 138 platných hlasov.

Sťažovateľ v sťažnosti prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu tvrdí, že v priebehu napádaných volieb starostu obce došlo k viacnásobnému porušeniu ustanovení zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), čo podľa jeho názoru v konečnom dôsledku odôvodňuje záver o inom výsledku napádaných volieb, než aký bol vyhlásený.

Podľa sťažovateľa o neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce svedčia tieto skutočnosti:

1. Došlo k porušeniu § 31 ods. 6 volebného zákona upravujúceho postup pri hlasovaní mimo volebnej miestnosti prostredníctvom prenosnej volebnej schránky, pretože napriek skutočnosti, že o možnosť hlasovať postupom uvedeným v citovanom ustanovení požiadalo „iba približne 30 oprávnených voličov“, členovia MVK poverení zabezpečiť hlasovanie do prenosnej volebnej schránky mali k dispozícii až 50 hlasovacích lístkov, t. j. mali k dispozícii navyše 20 hlasovacích lístkov, ktoré neboli určené pre žiadateľov o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky.

V tejto súvislosti sťažovateľ okrem iného uviedol: «*Skutočnosť, že členovia volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou mali k dispozícii viac hlasovacích lístkov ako bolo žiadateľov o tento spôsob hlasovania, potvrdila predsedníčka volebnej komisie pani D. Š. vo svojej výpovedi pred príslušným príslušníkom Policajného zboru a vyplýva z uznesenia o odmietnutí trestného oznámenia, vydaného dňa 29. 12. 2006 v konaní pod spisovou*

značkou ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006 (...). Pani Š. v ňom tvrdila, že takýto postup je štandardný, pretože požiadať o tento spôsob hlasovania môže volič kedykoľvek v priebehu volieb. (...)

Odôvodnenie predsedníčky miestnej volebnej komisie je podľa môjho názoru účelové, s cieľom ospravedlniť vlastné konanie nezodpovedajúce zákonu. Z dikcie ustanovenia § 31 odsek 6 Volebného zákona nevyplýva, že členovia volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou majú so sebou vziať „rezervné“ hlasovacie lístky a už vôbec nie v takom počte. Takýto postup nie je zakotvený ani v metodickom pokyne Ministerstva vnútra a Štatistického úradu ku voľbám do orgánov samosprávy v roku 2006 vydanom podľa ustanovenia § 62 Volebného zákona (ďalej len „Metodický pokyn“). Tento súčasne predpokladá, že členovia volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou budú vyslaní iba za tými voličmi, ktorí o to požiadajú a budú zaradení do zoznamu žiadateľov o takýto spôsob hlasovania. Je tak zrejmé, že postup volebnej komisie ako bol priznaný vo výpovedi jej predsedníčky nebol v súlade so zákonom.

Skutočnosť, že skupina s prenosnou volebnou schránkou disponovala viacerými volebnými lístkami mohla ovplyvniť počet osôb, ktoré sa zúčastnili no volebnom akte – počas premiestňovania sa s volebnou schránkou došlo k odchyťávaniu voličov, ktoré mohlo mať priamy dopad na výsledok voľby starostu.»

2. Samotný počet voličov žiadajúcich o hlasovanie do prenosnej volebnej schránky vzbudzuje podľa sťažovateľa „(...) oprávnené pochybnosti o rešpektovaní ustanovenia § 31 ods. 6 Volebného zákona, v zmysle ktorého má byť takýto spôsob hlasovania výnimočný a pripustený iba z dôvodov hodných osobitného zreteľa“.

V tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti uviedol viacero konkrétnych prípadov, kedy sa hlasovanie do prenosnej volebnej schránky malo uskutočniť nad rámec žiadateľov o tento spôsob voľby, resp. v rozpore so zoznamom žiadateľov o tento spôsob voľby:

„(...) možno preukázať, že v dome č. 100 sa volieb zúčastnila p. P., ktorá v ňom býva, ale aj pani M. G., trvalé bytom v dome č. 103, ktorej nebránia žiadne zdravotné, ani iné dôvody na účasti vo volebnej miestnosti. Naopak, pán V. Š., napriek tomu, že bol evidovaný v zozname žiadateľov o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky sa zúčastnil na volebnom akte osobne vo volebnej miestnosti. K ďalšiemu vážnemu

nezákonnému postupu pri voľbe prostredníctvom prenosnej volebnej schránky došlo v súvislosti s návštevou v dome č. 200 - tá bola vykonaná nad rámec žiadosti o hlasovanie prostredníctvom prenosnej volebnej schránky a volička p. H. B., ktorá na tejto adrese býva, bola do zoznamu žiadateľov o voľbu prostredníctvom prenosnej volebnej schránky dopísaná dodatočne.“

3. Došlo k porušeniu § 30 ods. 2 volebného zákona, pretože napriek zákazu vedenia volebnej kampane počas tzv. volebného moratória odporca podľa tvrdenia sťažovateľa v deň konania volieb *„sprevádzal členov volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou a podieľal sa na tzv. odchyťavani voličov“*. Uvedenú skutočnosť môže podľa sťažovateľa dosvedčiť svedectvo pani S., S., ako aj to, že odporca mal byť prítomný pri hlasovaní do prenosnej volebnej schránky v dome č. 209, čo môžu podľa sťažovateľa dosvedčiť členovia MVK.

4. K porušeniu zákazu viesť volebnú kampaň počas tzv. volebného moratória malo podľa sťažovateľa dôjsť aj *„konaním matky jedného z členov volebnej komisie prepravujúceho prenosnú schránku, ktorá ho sprevádzala a súčasne prezentovala názory na moju kandidatúru na starostu obce“*. Tieto skutočnosti môže podľa sťažovateľa tiež dosvedčiť svedectvo pani S., S.

5. O neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce S. svedčí podľa sťažovateľa aj to, že jeho námietky telefonicky adresované predsedníčke MVK, ktorými sťažovateľ poukazoval na to, že odporca sprevádza po obci prenosnú volebnú schránku, neboli napriek jeho žiadosti zaprotokolované v zápisnici MVK a tiež *„nebolo prijaté volebnou komisiou žiadne uznesenie“*.

6. Za nezákonný považuje sťažovateľ aj postup MVK pri vyhlasovaní výsledkov volieb starostu obce, pretože *„po spísaní volebnej zápisnice“* mu neboli poskytnuté informácie o výsledku volieb, *„čo mu fakticky zabránilo v tom, aby sa domáhal námietok proti zápisnici resp. volebnému výsledku u Obvodnej volebnej komisie v L.“*, pričom

informácia o výsledku volieb bola sťažovateľovi poskytnutá až po odobrení zápisnice MVK obvodnou volebnou komisiou v L. (ďalej len „OVK“).

7. Okrem toho podľa sťažovateľa nie je v zápisnici MVK ani zmienka, že vo volebnej urne sa nachádzala prázdna obálka, pričom *„jeden z členov volebnej komisie však túto skutočnosť môže dosvedčiť“*.

8. Napokon sťažovateľ uviedol, že ústavnosť a zákonnosť volieb starostu obce spochybňuje aj *„relatívne vysoký počet neplatných hlasov“*.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol:

„Z uvedených skutočností vyplýva, že boli porušené viaceré ustanovenia Volebného zákona a to v takej intenzite a príčinnej súvislosti s výsledkom volieb, že v prípade zákonného priebehu volieb, mohol byť volebný výsledok vzhľadom ku skutočnosti, že môj klient skončil na druhom mieste za zvoleným kandidátom s rozdielom jedného hlasu, opačný ako deklarovaný výsledok volieb.“

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že vzhľadom na jeho podozrenia o zmanipulovaní volieb do miestnej samosprávy obce podal oznámenie o podozrení zo spáchania prečinu marenia prípravy a priebehu volieb na Obvodnom oddelení Policajného zboru Š. (ďalej len „OO PZ“).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Volby starostu obce S., konaných dňa 2. 12. 2006, výsledok ktorých je zapísaný v zápisnici miestnej volebnej komisie z 2. 12. 2006 sa vyhlasujú za neplatné.“

alternatívne

„Výsledok volieb starostu obce S., ktoré sa konali dňa 2. 12. 2006 zapísaný v zápisnici miestnej volebnej komisie z 2. 12. 2006 sa zrušuje.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu z 28. marca 2007 č. k. PL. ÚS 10/07-15 ústavný súd listom z 23. apríla 2007 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Vo vyjadrení, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 9. mája 2007, odporca okrem iného uviedol:

«Z. S., S. (...) (ďalej len „sťažovateľ“) vo svojej sťažnosti napísal nepravdivé argumenty, čo Vám môže potvrdiť aj miestna volebná komisia, ktorá je plne zodpovedná za volieb do orgánov samosprávy obcí konané dňa 2. 12. 2006.

Vyjadrenie k jednotlivým bodom:

1. Sťažovateľ v tejto bode napísal nepravdivú udalosť, a práve preto miestna volebná komisia odmietala jeho pripomienky.

2. Za voľby podľa zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí plne zodpovedá miestna volebná komisia.

3. Volebný moratórium z mojej strany nebol porušený, ale práve naopak, sťažovateľ v dňoch 1. a 2. 12. 2006 v prese svojej manželky bezplatne rozdával pivo a destilát, a angažoval voličov aby zaňho hlasovali (mám svedkov)

4. Nebol porušený zák. č. 346/1990 Z. z. § 45, nakoľko nie „čiasťočné výsledky“ poskytla miestna volebná komisia ale vyhlásila výsledky volieb podľa § 45 zák. č. 346/1990 Z. z.

5. Za voľby do orgánu miestnej samosprávy podľa zákona SNR č. 346/1990 Zb. plne zodpovedá miestna volebná komisia.

6. Žiadam ctený súd, aby vyžiadal vyjadrenie miestnej volebnej komisie, ktorá je kompetentná v tejto veci konať, a podať pravdivé informácie ohľadom volieb do orgánov samosprávy obcí.»

Ústavný súd si v zmysle § 62 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) výzvou zo 16. októbra 2007 vyžiadal od obce volebnú dokumentáciu (zoznam voličov, zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej volebnej schránky a zápisnicu MVK), ako aj zoznam obyvateľov obce s uvedením adresy miesta ich trvalého bydliska podľa stavu k 2. decembru 2006 a výzvou z 11. februára 2008 adresovanou Obvodnému oddeleniu Policajného zboru

Ž., odboru skráteného vyšetrovania, si ústavný súd vyžiadal vyšetrovací spis ČVS: ORP-1856/2-OSV- LV-2006.

Vyžiadaná volebná dokumentácia bola ústavnému súdu doručená 29. októbra 2007 a označený vyšetrovací spis bol ústavnému súdu doručený 18. februára 2008.

Ústavný súd ďalej v rámci dokazovania listami zo 16. októbra 2007 vyzval sťažovateľa a odporcu, aby označili všetky dôkazy, ktoré žiadajú v predmetnej veci vykonať. Odporca podaním doručeným ústavnému súdu 29. októbra 2007 žiadal, aby ako svedkovia boli vypočutí všetci členovia MVK a tiež ním navrhovaný svedok J. K. a aby bol vyžiadaný vyšetrovací spis. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 19. novembra 2007 zhodne navrhoval vypočuť ako svedkov štyroch členov MVK a svedka Ing. M. B., ako aj vyžiadať vyšetrovací spis.

Ústavný súd vypočul v predmetnej veci svedkov: D. Š., B. O., Z. K., K. B., E. N., J. K., Ing. M. B., J. B., K. B., M. P., V. Š., H. B., I. B., A. S., I. K., R. K., M. S., T. G., J. K., M. T. (...), J. C., Z. B., Ľ. B., M. L. a J. M. (...). Výsluch uskutočnil 25. februára 2008 sudca ústavného súdu Juraj Horváth v priestoroch Obecného úradu S.. Prítomný bol aj sťažovateľ, jeho právny zástupca advokát JUDr. V. B. a zvolený starosta G. K. - odporca.

Namiesto predvolaného svedka Z. S., ktorý sa zo zdravotných dôvodov nemohol zúčastniť výsluchu, bola vypočutá jeho matka M. S.

Výsluchu sa nezúčastnil C. T., člen MVK (v odbernej lehote neprevzal predvolanie na výsluch), pričom svedkovia pri výsluchu potvrdili, že menovaný je zamestnaný mimo miesta svojho bydliska.

Sťažovateľ pri výsluchu 25. februára 2008 na výzvu ústavného súdu najprv objasnil nesúlad medzi jeho tvrdeniami uvádzanými v sťažnosti a údajmi zistenými ústavným súdom z listín a z volebnej dokumentácie predložených obcou.

Sťažovateľ podal vysvetlenie v súvislosti s jeho nasledujúcimi tvrdeniami uvádzanými v sťažnosti:

- v dome č. 209 pri hlasovaní do prenosnej volebnej schránky (ďalej len „prenosná schránka“) mal byť podľa sťažovateľa prítomný aj odporca, avšak podľa zistenia ústavného súdu zo zoznamu voličov a zo zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky K. a J. B., S., neboli medzi žiadateľmi o voľbu do prenosnej schránky, pričom sťažovateľ v súvislosti s týmto jeho tvrdením uviedol: *„Zrejme je to omyl v označení čísla domu, ja som vychádzal z policajnej zápisnice, kde sa uvádzalo, že pán K, sa počas volieb zdržiaval u svojich rodičov, ktorí bývajú v dome č. 200. Takže namiesto čísla 209 malo byť číslo domu 200.“*;

- v dome č. 100 sa mala volieb do prenosnej schránky zúčastniť podľa sťažovateľa aj M. G. napriek tomu, že býva v dome č. 103, avšak podľa zistenia ústavného súdu zo zoznamu obyvateľov obce osoba s týmto menom nie je evidovaná ako obyvateľka obce a navyše v obci nie je evidované ani sťažovateľom označené číslo domu 103. Sťažovateľ v súvislosti s týmto jeho tvrdením uviedol: *„Meno uvedenej svedkyne malo v plnom znení znieť M. T., rodená G. Pokiaľ ide o číslo domu, na dome je číslo 103, aké je v skutočnosti neviem uviesť.“*;

- podľa sťažovateľa V. Š. sa na volebnom akte zúčastnil priamo vo volebnej miestnosti aj napriek tomu, že mal žiadať o voľbu do prenosnej schránky, avšak podľa zistenia ústavného súdu zo zoznamu voličov a zo zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky menovaný nebol medzi žiadateľmi o voľbu do prenosnej schránky, pričom sťažovateľ v súvislosti s týmto jeho tvrdením uviedol: *„Uvedenú informáciu mám priamo od pána Š.“*;

- v dome č. 200 mala podľa sťažovateľa voliť do prenosnej schránky H. „B.“ nad rámec žiadateľov o takúto voľbu, avšak podľa zistenia ústavného súdu zo zoznamu voličov a zo zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky menovaná bola zapísaná do zoznamu žiadateľov o takúto voľbu, pričom sťažovateľ v súvislosti s týmto jeho tvrdením uviedol, že túto informáciu môže označiť *«... ako uličnú informáciu. Doslova som počul od ľudí pre obecným úradom, ako sa o tom rozprávali a počul som vetu: „K nej sme sa vrátili, lebo sme na ňu zabudli“.*»;

- tvrdenia sťažovateľa, že odporca sprevádzal prenosnú schránku a že matka jedného z členov MVK počas volebného moratória ovplyvňovala voličov, mala dosvedčiť v sťažnosti sťažovateľom označená svedkyňa S. z domu č. 130, avšak podľa zistenia ústavného súdu zo zoznamu obyvateľov obce číslo domu 130 v obci S. neexistuje, pričom sťažovateľ v súvislosti s týmto jeho tvrdením uviedol: „*Ide o mylnú informáciu, uvedenú svedkyňu som uviedol omylom.*“;

- v súvislosti s tvrdením sťažovateľa, že v urne sa mala nachádzať jedna prázdna obálka, sťažovateľ na výsluchu najprv uviedol: „*Konkretizujem malo ísť o prenosnú urnu, uvedenú informáciu mam iba z ulice, mohol by ju dosvedčiť ktorýkoľvek člen volebnej komisie.*“ Následne sťažovateľ uviedol: „*Neviem presne konkretizovať, o akú urnu sa malo jednať, či o prenosnú alebo o tú vo volebnej miestnosti.*“

Odporca na výsluchu uviedol, že informácie uvádzané sťažovateľom v sťažnosti sú nepresné a neúplné, sťažovateľ ich má prevažne z „*druhej ruky*“, a súčasne potvrdil, že v deň volieb pracoval na dvore u svojich rodičov v dome č. 208, pričom jeho rodičia a brat hlasovali do prenosnej schránky, a nie je pravdou, že by sprevádzal prenosnú schránku. V súvislosti s navrhovaným svedkom Š. podotkol, že aj jeho osobne pár dní pred voľbami menovaný oslovil na ulici s tým, že bude žiadať o voľbu do prenosnej schránky, pričom odporca mu oznámil, že túto skutočnosť musí nahlásiť MVK.

Svedkyňa D. Š., predsedníčka MVK, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že sťažovateľ jej v deň volieb telefonoval na jej súkromný mobilný telefón a oznámil jej, že odporca sa zdržiava na hornom konci obce v blízkosti prenosnej schránky, a opýtal sa, či to svedkyňa považuje za „*normálne*“. Svedkyňa mu odpovedala, že odporca sa pravdepodobne zdržiava u svojich rodičov „*ako kandidát na starostu nemal predseda zakázané pohybovať sa v deň volieb po dedine*“, pričom sťažovateľ vôbec nežiadal, aby táto jeho výhrada bola zaznamenaná v zápisnici MVK a ani nežiadal od MVK zjednanie žiadnej nápravy. Iné sťažnosti na priebeh volieb MVK neboli doručené.

Pokiaľ ide o voľbu do prenosnej schránky svedkyňa uviedla, že záujemcovia o takúto voľbu sa mohli nahlasovať do zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky týždeň pred voľbami u zapisovateľky MVK s tým, že títo záujemcovia sa zaznačovali do zoznamu

voličov a tiež sa vyhotovoval ich osobitný zoznam pre členov MVK, ktorí sprevádzali prenosnú schránku v teréne. Do prenosnej schránky bolo umožnené voliť aj voličom, ktorí o takýto spôsob voľby požiadali telefonicky v deň volieb. Aj preto členovia MVK, ktorí sprevádzali prenosnú schránku, zobrali so sebou do terénu viac hlasovacích lístkov, než koľko bolo zapísaných žiadateľov do zoznamu o voľbu do prenosnej schránky, pretože už aj v minulosti sa stávalo, že dodatočne volič telefonicky požiadaval o voľbu do prenosnej schránky v deň volieb. MVK mala vždy prepočítané množstvo hlasovacích lístkov, ktoré so sebou brali členovia MVK sprevádzajúci prenosnú schránku, pričom po návrate prenosnej schránky do volebnej miestnosti MVK odkontrolovala, koľko hlasovacích lístkov bolo nepoužitých pre voľbu do prenosnej schránky, a tento počet spolu s počtom hlasovacích lístkov vhodených do prenosnej volebnej schránky súhlasil s celkovým počtom hlasovacích lístkov, ktoré boli vypravené s prenosnou volebnou schránkou. Svedkyňa si nepamätala, koľko žiadateľov požiadalo o voľbu do prenosnej schránky, ale MVK nijako špeciálne neoverovala, či žiadatelia o voľbu do prenosnej schránky mali na takúto žiadosť osobitné dôvody, pretože v obci sa navzájom všetci poznajú a nikomu by nebolo umožnené voliť do prenosnej schránky bezdôvodne. Po nahliadnutí do zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, ktorý bol predložený ústavnému súdu obcou S., svedkyňa potvrdila pravosť tohto zoznamu. Svedkyňa uviedla, že z členov MVK prenosnú volebnú schránku sprevádzali pani O. a pán T.

Svedkyňa ďalej uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by matka jedného z členov MVK, konkrétne pani T. – ako to vyplýva z trestného oznámenia sťažovateľa vo vyšetrovacom spise - počas volebného moratória v deň volieb sprevádzala prenosnú schránku a ovplyvňovala voličov. V tomto smere nebola MVK podaná žiadna sťažnosť.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že po podpísaní zápisnice MVK mu nebola sprístupnená informácia o výsledku volieb pred podpísaním zápisnice OVK, svedkyňa uviedla: „*Ja som dala pokyn členom Miestnej volebnej komisie, aby pred tým, než nám našu zápisnicu odobrí Obvodná volebná komisia v L., nepodávali žiadne informácie o výsledku volieb, pretože sme jednak vedeli, že medzi uchádzačmi o post starostu je rozdiel iba jedného hlasu, a jednak Obvodná volebná komisia v L. nám našu zápisnicu nemusela osvedčiť.*“

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že sa vo volebnej schránke nachádzala prázdna obálka, svedkyňa vypovedala: *„Na to sa nepamätám, ale ak by sa aj nachádzala, bola by zaradená medzi neplatné hlasovacie lístky.“*

Svedkyňa Z. K., členka MVK, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by bol odporca sprevádzal po obci prenosnú schránku, ani o tom, že by matka jedného z členov MVK v deň volieb bola ovplyvňovala voličov a podľa jej vedomostí nebola MVK podaná žiadna sťažnosť na priebeh volieb.

Pokiaľ ide o voľbu do prenosnej schránky, svedkyňa uviedla, že vie o tom, že sa vyhotovoval zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, avšak už sa nepamätá, koľko žiadateľov bolo do tohto zoznamu zapísaných, pričom MVK neoverovala skutočnosti, či žiadatelia majú dôvody na voľbu do prenosnej schránky, *„avšak keďže sme obyvateľmi jednej obce, všetci sme vedeli, či sa jedná o osoby zdravotne choré alebo imobilné, takže majú dôvod na tento spôsob voľby“*. Súčasne po nahliadnutí do zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky poskytnutého ústavnému súdu obcou, svedkyňa potvrdila jeho pravosť.

Svedkyňa uviedla, že kvôli lepšiemu počítaniu si MVK rozdelila nepoužité hlasovacie lístky na kôpky po určitom počte, na ktorý si už nepamätá, a tiež si nepamätá, koľko hlasovacích lístkov zobrali so sebou členovia MVK, ktorí išli do terénu s prenosnou schránkou, vie iba to, že ich zobrali viac ako bolo zapísaných žiadateľov do prenosnej schránky *„z toho dôvodu, ak by chcel niekto ešte dodatočne voliť do prenosnej urny“*. Po návrate prenosnej schránky do volebnej miestnosti MVK skontrolovala počet nepoužitých hlasovacích lístkov, ktoré boli vypravené s prenosnou schránkou a po otvorení prenosnej schránky aj počet hlasovacích lístkov do nej vhodných s tým, že ich súčet sa rovnal celkovému počtu hlasovacích lístkov vypravených s prenosnou schránkou.

O výskyte prázdnej obálky vo volebnej schránke svedkyňa vedela, avšak už sa nepamätala, ako sa s ňou naložilo. O spôsobe sčítavania hlasov svedkyňa uviedla: *„Najprv sme len otvárali obálky a triedili hlasovacie lístky na kôpky, podľa tohto či išlo o platné alebo neplatné hlasovacie lístky. Potom sme ich sčítavali. Pri sčítaní boli prítomní všetci členovia volebnej komisie. Iné osoby prítomné neboli.“*

Svedkyňa tiež uviedla, že má vedomosť o tom, že sťažovateľ žiadal o informáciu o výsledku volieb v čase keď už zápisnica MVK bola odoslaná OVK, pričom v tomto čase sťažovateľovi táto informácia nebola poskytnutá, pretože členovia MVK mali pokyn neposkytovať informácie o výsledku volieb, dokiaľ OVK nepotvrdí zápisnicu MVK. Svedkyňa uviedla, že má vedomosť o tom, že predmetnú informáciu požadovali aj páni B. a C., avšak aj im bola informácia o výsledku volieb poskytnutá až po podpísaní zápisnice OVK.

Svedkyňa E. N., členka MVK, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že nemá vedomosť, že by odporca v deň volieb sprevádzal po obci prenosnú schránku a zúčastňoval sa na tzv. „*odchytávaní voličov*“. V deň volieb tiež nevedela o tom, že by matka jedného z členov MVK ovplyvňovala voličov, koho majú voliť, počula o tom iba po voľbách. Podľa vyhlásenia svedkyne MVK neboli podané žiadne sťažnosti na priebeh volieb.

Svedkyňa potvrdila, že s prenosnou schránkou bolo vypravených viac hlasovacích lístkov, ako bolo žiadateľov o tento spôsob voľby, ale už si nepamätala prečo, vedela iba, že po návrate prenosnej schránky do volebnej miestnosti členovia MVK porovnávali počet použitých a nepoužitých hlasovacích lístkov s celkovým počtom hlasovacích lístkov vypravených s prenosnou schránkou. Svedkyňa potvrdila, že sa vyhotovoval zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, po predložení na nahliadnutie ktorého uviedla: „*Mohol by to byť ten zoznam, ale ja sa presne nepamätám, pretože s prenosnou urnou som nechodila.*“

Svedkyňa si pamätala, že sťažovateľ žiadal po uzavretí volebnej miestnosti o informáciu o výsledku volieb, avšak táto mu nebola hneď poskytnutá, „*pretože sme sa tak vo volebnej komisii dohodli*“. Svedkyňa si na ďalšie osoby žiadajúce o informáciu o výsledku volieb nespomínala.

Čo sa týka výskytu prázdnej obálky vo volebnej schránke, svedkyňa uviedla: „*Nepamätám sa, ale ak by tam aj bola, bola by zaradená medzi neplatné hlasovacie lístky.*“

Svedkyňa B. O., členka MVK, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že nemá žiadnu vedomosť o tom, že by odporca sprevádzal v deň volieb po obci prenosnú schránku ani že by ovplyvňoval voličov. Túto vedomosť nemá ani v súvislosti s matkou jedného

z členov MVK a podľa jej tvrdenia MVK neboli doručené žiadne sťažnosti na priebeh volieb.

V súvislosti s voľbou do prenosnej schránky svedkyňa uviedla: *„Bol vyhotovený zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej urny, kde bolo vyše 30 voličov, pričom s prenosnou urnou sme vzali 40 hlasovacích lístkov, viem to, pretože som prenosnú urnu sprevádzala, po návrate prenosnej urny sme nepoužité hlasovacie lístky položili vedľa hlasovacích lístkov, ktoré boli vydávané voličom vo volebnej miestnosti.“* Po tom, ako bol svedkyňi predložený k nahliadnutiu predmetný zoznam, svedkyňa potvrdila, že ide o originál zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, pričom jednoznačne konštatovala, že do prenosnej schránky nevolil nikto nad rámec žiadateľov o túto formu voľby. Svedkyňa uviedla, že prenosnú schránku spolu s ňou sprevádzal člen MVK C. T., pričom v priebehu volieb nedali prenosnú schránku do rúk inej osobe. Členovia MVK sprevádzajúci prenosnú schránku navštívili každého zo žiadateľov o tento spôsob voľby osve v mieste jeho bydliska a svedkyňa poprela, že by sa niektorí z týchto žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky zhromaždili na jednej adrese a konštatovala: *„Na jednej adrese bývajú len žiadatelia manželia K.“* Rovnako uviedla, že pri volebnom akte pani P. v dome č. 100 nebol nikto iný prítomný a pani M. T., rod. G., *„volila u seba doma a je aj na zozname žiadateľov o voľbu do prenosnej urny“*.

Čo sa týka údajného výskytu prázdnej obálky vo volebnej schránke, svedkyňa uviedla: *„V prenosnej urne určite nebola, a o inom nemám vedomosť.“*

Svedkyňa tiež uviedla, že sťažovateľ žiadal o informáciu o výsledku volieb, ale táto mu bola poskytnutá až po tom, ako zápisnicu MVK odobrila OVK, pričom vtedy bola uvedená informácia poskytnutá aj ďalším žiadateľom, z ktorých si svedkyňa pamätala na pánov B. a C.

V súvislosti s výpoveďou svedkyne B. O., členky MVK, odporca iba podotkol, že svedkyňa bola za členku MVK nominovaná Stranou maďarskej koalície, ktorej nominantom bol aj sťažovateľ.

Svedkyňa K. B., zapisovateľka MVK, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by odporca sprevádzal v deň volieb prenosnú schránku alebo, že by ovplyvňoval voličov, ani to osobne nevidela.

V súvislosti s voľbou do prenosnej schránky a s jej prípravou svedkyňa uviedla: „Zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej urny bol vyhotovovaný mnou na základe žiadostí voličov, presný počet žiadateľov si už nepamätám, ale osoby zapísané v tomto zozname sa odzrkadlili aj vo voličskom zozname. S prenosnou urnou bolo vypravených viac hlasovacích lístkov, ako bolo žiadateľov, bolo to kvôli tomu, že aj v minulosti tu bola taká prax, pretože počas volieb telefonovali voliči, ktorí chceli tiež voliť do prenosnej urny. Členovia MVK, ktorí boli vo volebnej miestnosti o tom telefonicky informovali členov MVK, ktorí boli s prenosnou urnou. Keď volič požiadala o takýto spôsob voľby zaznamenalo sa to najprv do zoznamu voličov, konkrétne sa uviedla poznámka „urna“, a potom sa vypracoval zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej urny podľa súpisných čísel ich bydliska, tak aby ich členovia MVK mohli navštíviť postupne.“ V súvislosti s tým, či aj počas napadnutých volieb niekto dodatočne telefonicky žiadala o voľbu do prenosnej schránky, svedkyňa uviedla: „V minulosti sme mali taký prípad, avšak či sa to stalo pri voľbách v decembri 2006, na to sa už nepamätám.“ Po tom, ako bol svedkyňi predložený k nahliadnutiu zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, svedkyňa potvrdila, že ide o originál zoznamu.

Pokiaľ ide o množstvo hlasovacích lístkov vypravených s prenosnou schránkou, svedkyňa uviedla: „Prenosná urna bola otvorená až na konci pri sčítavaní hlasov, pričom po návrate prenosnej urny, MVK skontrolovala, či sedí celkové množstvo hlasovacích lístkov vypravených s prenosnou urnou s množstvom použitých a nepoužitých hlasovacích lístkov. Nepoužitú hlasovaciu lístku sa ďalej rozdávali voličom, ktorí prišli voliť do volebnej miestnosti.“

V súvislosti s podaním sťažnosti sťažovateľom na priebeh volieb svedkyňa uviedla: „Na úradný telefón na obecnej úrade, nepodal pán S. žiadnu sťažnosť. Ani sa nepamätám, že by sa sťažoval osobne.“

Svedkyňa uviedla, že nemá vedomosť o tom, že by sa vo volebnej schránke nachádzala prázdna obálka, a ak by tam aj bola, malo by to byť podľa niekde zaznamenané.

Svedkyňa uviedla, že sťažovateľ, ako aj páni B. a C. žiadali o informáciu o výsledku volieb, ale táto im bola poskytnutá až po tom, „keď sme sa vrátili od Obvodnej volebnej komisie v L.“

Svedok J. K. navrhovaný odporcom, ktorý mal podľa odporcu dosvedčiť to, že nie odporca, ale sťažovateľ ovplyvňoval voličov tým, že im „v prese svojej manželky bezplatne rozdával pivo a destilát, a angažoval voličov aby zaňho hlasovali“, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol: „Pred voľbami, neviem presne uviesť kedy, mi pán S. pri našom stretnutí v obci sľúbil, že keď ho budem voliť, mi poskytne bezplatné užívanie alkoholických nápojov, a hneď pri tomto stretnutí ma pán S. pozval na pohárik.“ Svedok nemal vedomosť o tom, že by sťažovateľ ovplyvňoval aj iných voličov, volil vo volebnej miestnosti a v deň volieb vôbec v obci nestretol členov MVK s prenosnou schránkou.

Svedok Ing. M. B. navrhovaný sťažovateľom, ktorý podľa tvrdenia sťažovateľa ako prvý zavolať políciu po tom, ako mu členovia MVK odmietli poskytnúť informáciu o výsledku volieb, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že políciu zavolať telefonicky, pretože MVK mu asi pol hodinu po ukončení volieb odmietla dať informáciu o výsledku volieb a táto mu bola sprístupnená až po tom, čo zápisnica MVK bola osvedčená OVK. Ďalej uviedol: „Ja som spolu s ostatnými, ktorí sa domáhali informácie výsledku volieb, to je napr. páni S., J. C., M. C., odišli do L. na políciu, kde sme chceli podať trestné oznámenie. Tam nás odkázali na OO PZ v Š. Trestné oznámenie policajt spísal iba so sťažovateľom, ja som k tejto veci nebol vypočúvaný. Ja som sa nedomáhal, aby som mnou tiež spísané trestné oznámenie, pretože by bolo zhodné s trestným oznámením pána S. A nemalo by význam podávať viacero totožných trestných oznámení.“ Svedok volil vo volebnej miestnosti a v deň volieb nestretol v obci členov MVK s prenosnou schránkou.

Svedok J. B., v dome ktorého sa mala podľa tvrdenia sťažovateľa v sťažnosti uskutočniť voľba do prenosnej schránky, pri ktorej mal byť prítomný aj odporca, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že volil na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, o voľbu do prenosnej schránky nežiadal, ani u neho doma neboli členovia MVK s prenosnou schránkou kvôli inej osobe bývajúcej s ním v spoločnej domácnosti a v deň volieb nestretol v obci členov MVK s prenosnou schránkou.

Svedkyňa K. B., v dome ktorej sa mala podľa tvrdenia sťažovateľa v sťažnosti uskutočniť voľba do prenosnej schránky, pri ktorej mal byť prítomný aj odporca, pri

výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že volila na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, o voľbu do prenosnej schránky nežiadala, ani u nej doma neboli členovia MVK s prenosnou schránkou kvôli inej osobe bývajúcej s ňou v spoločnej domácnosti a v deň volieb nestretla v obci členov MVK s prenosnou schránkou.

Svedkyňa M. P., v dome ktorej podľa tvrdenia sťažovateľa mala počas voľby do prenosnej schránky voliť okrem nej aj iná osoba nebývajúca na tejto adrese, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že volila do prenosnej schránky, pričom pri volebnom akte okrem členov MVK sprevádzajúcich prenosnú schránku nebol u nej nikto prítomný, žije sama.

Svedok V. Š., ktorý mal podľa tvrdenia sťažovateľa voliť vo volebnej miestnosti napriek tomu, že žiadal o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že pred voľbami povedal odporcovi pri ich stretnutí v obci, že bude chcieť voliť do prenosnej schránky, avšak túto skutočnosť nenahlásil MVK. Keďže k nim domov neprišli členovia MVK s prenosnou schránkou, išiel voliť do volebnej miestnosti. Jeho manželka chcela voliť do prenosnej schránky, ale keďže to nenahlásili, nevolila. Svedok v deň volieb nestretol v obci členov MVK s prenosnou schránkou.

V súvislosti s výpoveďou svedka odporca uviedol, že po tom, ako mu svedok povedal, že bude chcieť voliť do prenosnej schránky, oznámil mu, že on nezapisuje do zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, preto, ak má záujem on a jeho manželka voliť do prenosnej schránky, musia to nahlásiť MVK. To, prečo tak svedok neurobil, odporca nevie, pretože túto možnosť svedok mal aj v deň volieb v čase, keď bol voliť na obecnom úrade.

Svedkyňa H. B., v dome ktorej sa mala podľa tvrdenia sťažovateľa uskutočniť voľba do prenosnej schránky nad rámec žiadateľov zapísaných do zoznamu o tento spôsob voľby, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že o voľbu do prenosnej schránky žiadala z dôvodu, že je čiastočne invalidná dôchodkyňa, pričom do zoznamu žiadateľov o tento spôsob voľby ju nahlásil jej manžel. Svedkyňa volila do prenosnej schránky doma, pričom pri volebnom

akte boli prítomní iba členovia MVK, a to pani O. a C. T., žiadna iná osoba prítomná nebola.

Svedok I. B., v dome ktorého sa mala podľa tvrdenia sťažovateľa uskutočniť voľba do prenosnej schránky nad rámec žiadateľov zapísaných do zoznamu o tento spôsob voľby, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že on volil na obecnom úrade vo volebnej miestnosti a manželku nahlásil ako záujemkyňu o voľbu do prenosnej schránky, pričom nebol prítomný ani pri volebnom akte svojej manželky. Svedok nemal vedomosť, že by odporca ovplyvňoval voličov.

Svedkyňa A. S., ktorej meno v sťažnosti označil sťažovateľ, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že volila vo volebnej miestnosti a v deň volieb nestretla členov MVK s prenosnou schránkou a nemá vedomosť ani o tom nepočula, že by odporca ovplyvňoval voličov.

Svedkyňa T. G., ktorá bola náhodne vybraná zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že o voľbu do prenosnej schránky požiadala z dôvodu, že opatruje dve staré mamy, ktoré sú na ňu odkázané, a že do prenosnej schránky odvolila iba za prítomnosti členov MVK pani O. a pána T., nikto iný prenosnú schránku nesprevádzal, a tiež u nej doma do prenosnej schránky nevolila žiadna iná osoba. Svedkyňa uviedla, že v deň volieb nevidela odporcu sprevádzať prenosnú schránku a nevie o tom, že by ovplyvňoval voličov.

Svedok J. K., ktorý bol náhodne vybraný zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že je starším bratom odporcu a býva spolu s rodičmi, ktorých opatruje v dome č. 208. Jeho rodičia aj on volili do prenosnej schránky, pričom o tento spôsob voľby požiadali aj v mene rodičov svedok priamo MVK. Svedok uviedol: „*S odporcom máme odlišné adresy bydliska, v čase, keď u nás doma bola prenosná urna, odporca tam prítomný nebol.*“

Svedok R. K., ktorý bol náhodne vybraný zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že o voľbu do prenosnej schránky požiadal preto, že v tom čase opatroval svoju mamu, ktorá sa vrátila po operácii z nemocnice, a od volebnej miestnosti býva asi jeden kilometer. Do prenosnej schránky volili s matkou, a počas volebného aktu okrem voliča a členov MVK opustili miestnosť všetci ostatní členovia domácnosti. Odporca nesprevádzal prenosnú schránku.

Svedkyňa I. K., ktorá bola náhodne vybraná zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o voľbu do prenosnej schránky, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že v novembri 2006 bola v nemocnici a v decembri 2006 mala celá rodina chrípku, preto požiadala o voľbu do prenosnej schránky. Počas volebného aktu okrem voliča a členov MVK opustili miestnosť všetci ostatní členovia domácnosti. Odporca nesprevádzal prenosnú schránku.

M. S., matka predvolaného svedka, ktorý bol náhodne vybraný zo zoznamu voličov, ktorí požiadali o voľbu do prenosnej schránky, a ktorý sa z dôvodu invalidity nemohol zúčastniť výsluchu, pri výsluchu 25. februára 2008, po tom, ako jej totožnosť potvrdili sťažovateľ aj odporca, uviedla: „*Môj syn je invalidný dôchodca, je na vozíku, a preto sme požiadali, aby bol zapísaný do zoznamu voličov do prenosnej urny.*“ Svedkyňa ďalej uviedla, že počas volebného aktu jej syna nebol v miestnosti okrem členov MVK nikto prítomný. Nemá vedomosť o tom, že by odporca sprevádzal prenosnú schránku.

Svedkyňa M. T., ktorá podľa tvrdenia sťažovateľa mala porušovať volebné moratórium a v deň volieb mala ovplyvňovať voličov, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že v deň volieb nijako neovplyvňovala voličov, prenosnú schránku po obci nedoprevádzala a volila na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, pričom nemala prístup k hlasovacím lístkami.

V súvislosti s výpoveďou svedkyne M. T. sťažovateľ uviedol, že svoje tvrdenie uvedené v trestnom oznámení, že svedkyňa mala prístup k hlasovacím lístkami, založil na sprostredkovaní informácii od J. C.

Svedok J. C., ktorého sťažovateľ v trestnom oznámení označil za osobu, ktorá manipulovala s hlasovacími lístkami, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že volil na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, nemal prístup k hlasovacím lístkom a tiež nevidel, že by k nim mala prístup M. T. Svedok nevidel, že by odporca sprevádzal prenosnú schránku. Svedok po skončení volieb spolu so svojím synom, so sťažovateľom a s pánom B. žiadal členov MVK, aby mu oznámili výsledky volieb. Vzhľadom na to, že im túto informáciu odmietli poskytnúť, pretože OVK v tom čase ešte neodobrila zápisnicu MVK, svedok spolu s menovanými išiel na políciu podať trestné oznámenie, ktoré bolo napokon spísané iba so sťažovateľom, pričom svedok iba podával vysvetlenie v súvislosti s trestným oznámením sťažovateľa.

V súvislosti s výpoveďou svedka J. C. sťažovateľ na výzvu sudcu ozrejmil, prečo vo vyšetrovacom spise ČVS:ORP-1856/2-OSV-LV-2006 označil J. C. ako osobu, ktorá mala manipulovať s hlasovacími lístkami, keď svedok, ako aj pán B. tvrdí, že práve J. C. mal byť medzi osobami, ktoré chceli podať trestné oznámenie na marenie volieb, a ďalej sťažovateľ uviedol: „*Zápisnica v predmetnom vyšetrovacom spise je chybne zaznamenaná, pána C. som neuviedol v kontexte, v ktorom sa vyskytuje v predmetnej zápisnici.*“ Následne sťažovateľ na výzvu sudcu potvrdil, že podpis pod zápisnicou o trestnom oznámení je jeho podpisom.

Svedok Z. B., ktorý bol náhodne vybraný zo zoznamu voličov obce, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že býva v dome č. 199 a v dome č. 200 býva jeho starší brat, pričom aj u neho doma boli členovia MVK s prenosnou schránkou, kvôli jeho matke, ktorá o tento spôsob voľby požiadala MVK telefonicky. Počas volebného aktu jeho mamy svedok nebol doma, pretože v tom čase bol voliť vo volebnej miestnosti. Svedok v deň volieb nevidel členov MVK s prenosnou schránkou, nevidel ani odporcu a nemá vedomosť o tom, že by sťažovateľ alebo odporca ovplyvňovali voličov.

Svedkyňa L. B., ktorá bola náhodne vybraná zo zoznamu voličov obce, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že volila na obecnom úrade vo volebnej miestnosti a nemá vedomosť, že by odporca ovplyvňoval voličov, pretože „*pracujeme v Š., doma sme málo*“.

Svedkyňa M. L., ktorá bola náhodne vybraná zo zoznamu voličov obce, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedla, že volila na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, nemá vedomosť, že by odporca ovplyvňoval voličov, nemá vedomosť o žiadnej skutočnosti, ktorá by signalizovala porušenie volebného zákona, a pokiaľ ide o prenosnú schránku, tak v deň volieb ju nevidela a ani nevie, ktorí členovia MVK ju nosili.

Svedok J. M., ktorý bol náhodne vybraný zo zoznamu voličov obce, pri výsluchu 25. februára 2008 uviedol, že volil na obecnom úrade vo volebnej miestnosti, nemá vedomosť, že by odporca alebo sťažovateľ ovplyvňovali jeho alebo iných voličov, nemá vedomosť o žiadnej skutočnosti, ktorá by signalizovala porušenie volebného zákona, a pokiaľ ide o prenosnú schránku, tak v deň volieb ju nevidel.

Pretože sťažovateľ spochybnil výsledok volieb aj z dôvodu „*pomerne vysokého počtu neplatných hlasov*“, po ukončení výsluchov svedkov boli v prítomnosti sťažovateľa, jeho právneho zástupcu a odporcu otvorené zapečatené platné aj neplatné hlasovacie lístky pre voľbu starostu obce. Prítomní potvrdili, že zapečatenie hlasovacích lístkov bolo neporušené.

Prepočítaním neplatných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce konaných 2. decembra 2006 sa zistilo toto: celkový počet neplatných hlasovacích lístkov – 6, z tohto na 2 hlasovacích lístkoch nebolo zakrúžkované poradové číslo ani jedného kandidáta, na 1 hlasovacom lístku boli zakrúžkované poradové čísla obidvoch kandidátov, na 1 hlasovacom lístku bolo krížikom označené poradové číslo sťažovateľa, na 1 hlasovacom lístku bol podčiarknutím mena označený odporca a na 1 hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo sťažovateľa, ktorého meno bolo súčasne podčiarknuté.

V rámci dokazovania ústavný súd prepočítal aj platné hlasovacie lístky odovzdané sťažovateľovi a odporcovi ako dvom kandidátom na post starostu obce, pričom zistil toto: sťažovateľovi bolo odovzdaných 137 platných hlasov, pričom všetky hlasovacie lístky boli upravené tak, že krúžkom bolo označené poradové číslo „2“, ktoré bolo na hlasovacom lístku poradovým číslom sťažovateľa, pričom platné hlasovacie lístky neboli upravené

žiadnym iným spôsobom navyše, než aký je popísaný. Odporcovi bolo odovzdaných 138 platných hlasov, pričom všetky hlasovacie lístky boli upravené tak, že krúžkom bolo označené poradové číslo „1“, ktoré bolo na hlasovacom lístku poradovým číslom odporcu, pričom platné hlasovacie lístky neboli upravené žiadnym iným spôsobom navyše, než aký je popísaný.

Po prepočítaní platných a neplatných hlasovacích lístkov boli tieto opätovne za prítomnosti už uvedených osôb zapečatené a odovzdané do úschovy obce.

Dňa 26. februára 2008 boli na ústavnom súde za prítomnosti sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta rozpečatené a prepočítané aj obálky, ktoré boli MVK vydávané voličom spolu s hlasovacími lístkami pri voľbách konaných 2. decembra 2006, pričom ich zistený počet bol 282. Po ich prepočítaní boli obálky opätovne zapečatené.

V rámci dokazovania ústavný súd vykonal dôkaz aj oboznámením sa s vyšetrovacím spisom ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006, z ktorého vyplýva, že 3. decembra 2006 o 01:10 h podal sťažovateľ na OO PZ trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a pre podozrenie zo spáchania prečinu marenia prípravy a priebehu volieb starostu obce konaných 2. decembra 2006. Podozrenie sťažovateľ'a o zmanipulovaní predmetných volieb sa zakladalo na jeho tvrdeniach, že v deň volieb boli verejnosti vo volebnej miestnosti voľne prístupné hlasovacie lístky s ktorými mali manipulovať odporca, M. T. a J. C., ďalej na tvrdení, že pani T. v deň volieb porušovala volebné moratórium a slovne ovplyvňovala voličov, že odporca bol v blízkosti prenosnej schránky, že členovia MVK sprevádzajúci prenosnú schránku zobrali so sebou viac hlasovacích lístkov než bolo žiadateľ'ov o tento spôsob voľby, že MVK nespísala sťažovateľ'ove už uvedené výhrady do zápisnice, a napokon aj v tvrdení, že MVK nepodala sťažovateľ'ovi informáciu o výsledku volieb pred tým, ako bola zápisnica MVK podpísaná OVK. Po vypočutí sťažovateľ'om označených osôb vyšetrovateľ OO PZ uznesením ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006 z 29. decembra 2006 trestné oznámenie sťažovateľ'a odmietol, pretože neboli dané dôvody na začatie trestného stíhania. Sťažnosť sťažovateľ'a z 5. januára 2007 proti uzneseniu vyšetrovateľ'a bola

uznesením Okresnej prokuratúry Levice č. k. 1 Pn 5/07-4 z 19. februára 2007 zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až c) ústavný súd rozhoduje nálezom.

Na základe vykonaného dokazovania ústavný súd zistil v súvislosti s jednotlivými námietkami sťažovateľa tieto skutočnosti:

A. Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že členovia MVK, ktorí v deň volieb nosili v obci prenosnú schránku, zobrali so sebou viac hlasovacích lístkov, než bolo žiadateľov v zozname o tento spôsob voľby.

Toto tvrdenie sťažovateľa potvrdila svojou výpoveďou v rámci dokazovania vykonaného vyšetrovateľom OO PZ o trestnom oznámení sťažovateľa vedeného pod ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006 predsedníčka MVK D. Š., pričom v tomto smere bola jej

výpoveď zhodná s tým, čo uviedla v rámci dokazovania pred ústavným súdom. Rovnako aj ďalší traja členovia MVK (Z. K., E. N. a B. O.), ako aj zapisovateľka MVK (K. B.) potvrdili, že členovia MVK, ktorí v deň volieb sprevádzali prenosnú schránku, zobrali so sebou viac hlasovacích lístkov, než bolo prihlásených záujemcov o voľbu do prenosnej schránky, pričom takmer všetci menovaní uviedli, že to bolo z dôvodu, že podľa skúseností z minulosti niektorí voliči aj počas dňa volieb žiadali dodatočne o voľbu do prenosnej schránky.

Okrem toho členovia MVK svojimi výpoveďami potvrdili, že po návrate členov MVK s prenosnou schránkou do volebnej miestnosti bol prekontrolovaný počet hlasovacích lístkov, ktoré neboli použité pri voľbe do prenosnej schránky, ktorých počet po sčítaní s hlasovacími lístkami vhodenými do prenosnej schránky súhlasil s celkovým počtom hlasovacích lístkov vypravených s prenosnou schránkou.

Možnosť voľby do prenosnej schránky upravuje § 31 ods. 6 volebného zákona, podľa ktorého volič môže požiadať zo závažných, najmä zdravotných dôvodov okrskovú volebnú komisiu o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti, a to len v územnom obvode volebného okrsku, pre ktorý bola okrsková volebná komisia zriadená. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

Citované ustanovenie volebného zákona nevymedzuje, resp. neurčuje žiadny časový horizont alebo časový úsek, počas ktorého môžu voliči žiadať o voľbu do prenosnej schránky, práve naopak, uvedené ustanovenie priznáva toto právo voličovi bez časového obmedzenia jeho realizácie. Z uvedeného teda možno podľa názoru ústavného súdu vyvodiť, že volič, u ktorého sú dané zákonné predpoklady (závažné dôvody), môže bez časového obmedzenia (teda aj v samotný deň volieb) požiadať volebnú komisiu, aby mu umožnila voliť do prenosnej schránky.

Uvedený záver sa v celku javí ako dôvodný aj vzhľadom na skutočnosť, že závažný dôvod (napr. ochorenie) môže u voliča nastať aj v deň volieb, pričom však treba vytvoriť všetky podmienky, aby aj napriek výskytu takéhoto závažného dôvodu nebol tento volič hendikepovaný, ale aby mal možnosť v plnej miere realizovať svoje základné právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Z citovaného ustanovenia by logickým výkladom bolo síce možné vyvodiť, že volebná komisia vyšle k voličovi, u ktorého sú splnené zákonné predpoklady, prenosnú schránku spolu s obálkou a hlasovacími lístkami až po tom, keď volič požiada o tento spôsob voľby, avšak z praktického hľadiska, keď o voľbu do prenosnej schránky žiada vopred súčasne viacero voličov s odlišným miestom bydliska v rozľahlej obci alebo meste s väčším počtom obyvateľov (v danom prípade 351 oprávnených voličov), tak ako to bolo aj v tomto prípade, pričom navyše o tento spôsob voľby môžu, vzhľadom na už uvedené, dodatočne žiadať aj ďalší voliči, považuje ústavný súd postup členov MVK v obci za ústavne akceptovateľný, najmä vzhľadom na existenciu účinného systému následnej kontroly počtu hlasovacích lístkov „preventívne“ vypravených s prenosnou schránkou, aby sa znemožnilo ich zneužitie spôsobom, ktorý by reálne mohol ovplyvniť výsledok volieb.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že napádaný postup MVK pri zabezpečení volieb do prenosnej schránky bol v súlade s volebným zákonom.

B. Sťažovateľ spochybnil výsledok volieb starostu obce aj tvrdením o veľkom množstve žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, pričom podľa jeho názoru nemohli všetci títo žiadatelia spĺňať zákonné podmienky (existencia závažného dôvodu) na oprávnenie k tomuto spôsobu voľby. Svoje tvrdenia sťažovateľ v sťažnosti podporil označenými dôkazmi, podľa ktorých pri voľbe do prenosnej schránky došlo k pochybeniam v dome č. 100 a č. 200, ako aj v spojitosti s voličom V. Š.

Počas výsluchu členovia MVK zhodne uviedli, že bol vyhotovený zoznam žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, pričom MVK nijako špeciálne neoverovala, či žiadatelia

o tento spôsob voľby majú k tejto žiadosti dôvody, t. j. či sa u nich vyskytli závažné dôvody, ktoré by im neumožnili hlasovať vo volebnej miestnosti.

Z výpovedí svedkov navrhovaných sťažovateľom, ako aj tých, ktorí boli náhodne vybraní zo zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky, vyplynulo, že všetky tieto osoby riadne požiadali o tento spôsob voľby, a to z dôvodov (náhle onemocnenie, invalidita, vysoký vek, opatrovanie nemocnej osoby, rekonvalescencia po operačnom zákroku), ktoré podľa názoru ústavného súdu možno v každom jednotlivom, náhodne skúmanom prípade (ad hoc) akceptovať ako opodstatnené. Porovnaním zoznamu žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky a zoznamu voličov ústavný súd zistil, že priemerný vek žiadateľov o voľbu do prenosnej schránky je približne 65 rokov, pričom u voličov vo veku pod 40 rokov (traja voliči) boli počas výsluchu preukázané skutočnosti (invalidita, náhle onemocnenie), ktoré dostatočne odôvodňovali ich žiadosť o voľbu prostredníctvom prenosnej schránky.

Navyše citované ustanovenie § 31 ods. 6 volebného zákona neukladá volebnej komisii špeciálnu povinnosť overovať dôvody, kvôli ktorým volič uplatňuje svoje právo hlasovať do prenosnej schránky.

Podľa jednoznačného vyjadrenia členky MVK B. O., ktorá spolu s C. T. (výsluchu sa nezúčastnil) v deň volieb konaných 2. decembra 2006 sprevádzala prenosnú schránku, do prenosnej schránky nevolila žiadna osoba nad rámec žiadateľov o tento spôsob voľby.

Uvedené zistenia boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, že ani touto, sťažovateľom namietanou skutočnosťou neboli porušené ustanovenia volebného zákona.

C. Ďalšia námietka sťažovateľa, ktorou zdôvodňoval svoje tvrdenia o neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce konaných 2. decembra 2006, sa týkala porušovania volebného moratória konaním samotného odporcu, ako aj konaním matky jedného z členov MVK, konkrétne pani T.

Podľa tvrdení sťažovateľa v deň volieb mal odporca sprevádzať po obci prenosnú schránku a podieľať na tzv. „odchytávaní voličov“, pričom „Opísaný postup pri voľbe prostredníctvom prenosnej volebnej schránky mohol viesť k tomu, že volieb sa zúčastnili osoby, ktoré by sa inak volebného aktu nezúčastnili“. Uvedenú skutočnosť malo podľa sťažovateľa dokazovať aj to, že odporca bol prítomný pri hlasovaní do prenosnej schránky v dome č. 209, a tiež to malo osvedčiť svedectvo pani S.

Matka člena MVK, ktorý sprevádzal prenosnú schránku, a to pani T., sa mala v deň volieb dopustiť porušenia volebného moratória tým, že podľa vyjadrení sťažovateľa prezentovala názory na jeho kandidatúru, a tak slovne ovplyvňovala voličov v tom, koho majú voliť.

Podľa § 30 ods. 2 volebného zákona kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Tvrdenia o porušení volebného moratória v deň volieb sťažovateľom opísaným konaním odporcu a pani T. neboli preukázané výpoveďou ani jedného z vyslúchaných svedkov, v tomto smere nebola MVK adresovaná žiadna sťažnosť a tieto zistenia nevyplývajú ani z vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006.

Okrem tohto z výpovede sťažovateľa zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom vyplynulo, že údaje uvádzané v sťažnosti týkajúce sa ním navrhovaných dôkazov na preukázanie uvádzaných tvrdení boli chybné, pretože uviedol, že namiesto domu č. 209 malo byť uvedené číslo domu 200 a svedkyňu S. sťažovateľ uviedol „omylom“.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd ani v tomto bode sťažnosti nezistil sťažovateľom namietané porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo vysloviť protiústavnosť volieb starostu obce.

D. Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí aj to, že jeho pripomienky o údajnom porušovaní volebného moratória konaním odporcu a matky člena MVK telefonicky oznámil aj predsedníčke MVK, avšak napriek tomu, podľa jeho tvrdenia, tieto pripomienky neboli zaznamenané v zápisnici MVK a nebolo prijaté ani žiadne rozhodnutie.

Z výpovede predsedníčky MVK vyplynulo, že sťažovateľ jej v deň volieb telefonoval na jej súkromný mobilný telefón, pričom počas telefonátu iba konštatoval, že nepovažuje za správne konanie odporcu, po tom, ako mu svedkyňa oznámila, že odporca sa pravdepodobne zdržiava v dome svojich rodičov, čo nemá zakázané, sťažovateľ podľa svedkyne nežiadal, aby táto jeho pripomienka bola zaznamenaná v zápisnici MVK, ani nežiadal, aby MVK zjedнала nápravu ním tvrdeného protizákonného konania odporcu.

Z výpovedí ostatných členov MVK vyplýva, že v deň volieb ani nevedeli, že sa sťažovateľ sťažoval na priebeh volieb, pretože tieto svoje výhrady neoznámil telefonicky na „úradný“ telefón, ktorý bol k dispozícii na obecnom úrade, ani sa za tým účelom nedostavil do volebnej miestnosti osobne.

Predpokladom na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu dovoľuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, je, aby namietané nezákonné konanie malo priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Pričom na uplatnenie právomoci ústavného súdu nepostačuje, aby sťažovateľ takéto nezákonné konanie iba tvrdil, resp. predpokladal, ale sťažovateľ musí tieto tvrdenia doložiť exaktnými dôkazmi, pretože dôkazné bremeno znáša sťažovateľ.

Z vykonaného dokazovania mal ústavný súd preukázané, že oznámenie sťažovateľa o údajnom porušení volebného moratória uskutočnené na súkromný mobilný telefón predsedníčky MVK malo vzhľadom na jeho formu a spôsob realizácie skôr súkromný ako oficiálny charakter, aj preto predsedníčka MVK nevyvodzovala z tohto telefonátu žiadne dôsledky a ostatní členovia MVK o tejto sťažnosti sťažovateľa nemali v deň volieb žiadnu vedomosť. Okrem tohto, námietku sťažovateľa vzhľadom na jej formuláciu, ako aj vzhľadom na to, že sťažovateľ nežiadal zjednanie nápravy ním tvrdeného protiprávneho

stavu, možno pokladať skôr za konštatovanie o vypozerovanej skutočnosti, ako za sťažnosť, ktorou by sťažovateľ chcel dosiahnuť nápravu popísaného stavu. Sťažovateľ dôveryhodne nepreukázal, že by svoju sťažnosť týkajúcu sa údajného porušenia volebného moratória adresoval MVK oficiálnou cestou, prípadne že by sa domáhal zjednaní nápravy ním tvrdeného protizákonného konania odporcu. Sťažovateľ tiež nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi jeho tvrdením, že MVK nezaznamenala jeho námietky v zápisnici, a dopadom tohto postupu MVK na zistený výsledok volieb.

Vzhľadom na uvedené konštatovania ústavný súd ani v tomto bode sťažnosti nemal dôvod na uplatnenie svojej právomoci podľa § 63 ods. 1 písm. a), b) alebo c) zákona o ústavnom súde.

E. Sťažovateľ spochybňuje ústavnosť a zákonnosť volieb starostu obce konaných 2. decembra 2006 aj z dôvodu ním tvrdeného protizákonného postupu MVK pri vyhlasovaní výsledkov volieb, ktoré MVK odmietla poskytnúť sťažovateľovi po podpísaní zápisnice MVK a tieto mu boli poskytnuté až po tom, ako zápisnicu MVK odobrila OVK.

Z výpovedí členov MVK, ako aj z vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-1856/2-OSV-LV-2006 vyplynulo, že sťažovateľ, ako aj ďalšie osoby (napr. pán C., pán B.) žiadali o poskytnutie informácie o výsledku volieb starostu obce v čase, keď podpísaná zápisnica MVK bola odoslaná OVK. Na základe pokynu predsedníčky MVK, ktorá sa vzhľadom na zistený tesný výsledok v počte platných hlasov odovzdaných sťažovateľovi a odporcovi (rozdiel 1 platný hlas) obávala, aby sa v obci nešírili dezinformácie, MVK poskytla informáciu o výsledku volieb až po tom, keď bola zápisnica MVK potvrdená OVK.

Podľa § 30 ods. 13 volebného zákona členovia volebných komisií a pracovníci odborných útvarov nesmú poskytovať informácie o priebehu a čiastkových výsledkoch volieb, a to až do podpísania zápisnice o výsledku hlasovania.

Podľa § 43 ods. 1 volebného zákona miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v obci. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 43 ods. 3 volebného zákona po podpísaní oboch rovnopisov zápisníc o výsledku volieb v obci zašle predseda miestnej volebnej komisie jeden rovnopis zápisnice bezodkladne okresnej volebnej komisii (podľa § 11 ods. 1 volebného zákona „obvodnej volebnej komisii“). Ostatné volebné spisy odovzdá do úschovy obci.

Podľa § 45 volebného zákona miestna volebná komisia uverejní spôsobom v mieste obvyklým bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb v obci výsledky volieb do obecného (mestského) zastupiteľstva a výsledky volieb starostu obce (primátora).

Požiadavka sťažovateľa, aby mu bola sprístupnená informácia o výsledku volieb starostu obce v čase „*bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb v obci*“, sa vzhľadom na citované ustanovenia volebného zákona javí ako opodstatnená, aj keď sťažovateľ nepreukázal, či túto informáciu požadoval sprístupniť spôsobom v mieste obvyklým v zmysle požiadavky § 45 volebného zákona.

Aj keby postupom MVK došlo k porušeniu ustanovenia § 45 volebného zákona, ústavný súd už vyslovil (napr. PL. ÚS 27/99), že „nie každé porušenie zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb považovaný navrhovateľom za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí preukázať uvedená príčinná súvislosť pomocou dostupných dôkazov. Konštatovať ju môže ústavný súd iba za situácie, že výsledok volieb vylučuje pravdepodobnosť iného výsledku pri zachovaní, resp. rešpektovaní konkrétne porušeného ustanovenia volebného zákona. Ak je teda nesporné, že výsledok volieb nemohol byť podstatným spôsobom ovplyvnený porušením zákona, nie je toto porušenie automaticky dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné.“

Porušenie zákona pri voľbách do orgánov miestnej samosprávy musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v priamej príčinnej súvislosti spôsobuje aj nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku. Ak však určité skutkové okolnosti odporujúce ustanoveniam volebného zákona nemali a nemohli mať vplyv na zákonnosť volieb, resp. ich výsledky, ktoré by boli rovnaké, nedá sa uvažovať o nezákonnosti volieb a o ich neplatnosti (PL. ÚS 11/95).

Vzhľadom na to, že čas, keď sa sťažovateľ dozvedel o výsledku volieb starostu obce, resp. časový posun od doby, keď sa sťažovateľ chcel tento výsledok dozvedieť, do doby, keď mu boli tieto výsledky oznámené, nemohol nijako reálne ovplyvniť výsledok volieb, ústavný súd dospel k záveru, že vytýkané porušenie volebného zákona nezakladá jeho právomoc vyhlásiť voľby starostu obce za neplatné, resp. právomoc ich výsledok zrušiť alebo zmeniť.

F. Pochybnosti sťažovateľa o neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce sa zakladali aj na jeho tvrdení, že vo volebnej schránke sa mala nachádzať jedna prázdna obálka.

Predsedička MVK D. Š. a členka MVK E. N. si na prípadné zistenie prázdnej obálky vo volebnej schránke nepamätali, ale súčasne konštatovali, že keby MVK zistila jej existenciu, bola by zaradená medzi neplatné hlasy. O výskyte prázdnej obálky nemali vedomosť zapisovateľka MVK K. B. ani členka MVK B. O., ktorá iba s určitosťou uviedla, že táto sa určite nevyskytovala v prenosnej schránke, ktorú svedkyňa nosila. Členka MVK Z. K. mala vedomosť o tom, že vo volebnej schránke sa nachádzala prázdna obálka, ale nepamätala sa, ako s ňou bolo naložené.

Zo zápisnice MVK vyplýva, že vo voľbách konaných 2. decembra 2006 MVK pre oprávnených voličov v obci vydala celkovo 282 obálok.

Podľa § 37 ods. 2 volebného zákona okrsková volebná komisia (v danom prípade podľa § 15 ods. 5 volebného zákona to bola MVK, pretože v obci bol zriadený iba jeden

volebný okrsk) vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči.

Ústavný súd pri prepočítaní zapečatených obálok použitých pri voľbách v obci 2. decembra 2006 zistil, že ich počet je 282, čo zodpovedá údaju zo zápisnice MVK o celkovom počte obálok vydaných oprávneným voličom.

Podľa relevantnej časti § 31 ods. 4 volebného zákona po prevzatí obálky a hlasovacích lístkov volič vstúpi do priestoru určeného na úpravu hlasovacích lístkov. V tomto priestore volič vloží do obálky jeden hlasovací lístok pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva a jeden hlasovací lístok pre voľby starostu obce (primátora).

Zo zápisnice MVK vyplýva, že pre voľbu starostu obce 2. decembra 2006 bolo oprávnenými voličmi odovzdaných celkovo 275 platných hlasov, takže z porovnania tohto údaju s údajom o celkovom počte odovzdaných obálok vyplýva, že celkový počet neplatných hlasov odovzdaných pre voľbu starostu by mal byť 7.

Ústavný súd pri prepočítaní zapečatených neplatných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce konaných 2. decembra 2006 zistil, že ich celkový počet je 6.

Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že pri voľbách do orgánov miestnej samosprávy v obci konaných 2. decembra 2006 boli vydané obálky 282 oprávneným voličom a po jednom hlasovacom lístku na voľbu poslancov obecného zastupiteľstva a po jednom hlasovacom lístku na voľbu starostu obce, avšak pri voľbe starostu obce voliči odovzdali do volebnej schránky síce všetky obálky, avšak o jeden hlasovací lístok menej, ako im ich bolo vydaných.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že po započítaní chýbajúceho hlasovacieho lístka pre voľbu starostu obce, ktorý objektívne (pre jeho neexistenciu v materializovanej podobe) nemohol byť zapečatený v balíku neplatných hlasovacích

lístkov, a teda nemohol byť zistený ústavným súdom pri mechanickom prepočítaní týchto hlasovacích lístkov, celkový počet neplatných hlasovacích lístkov súhlasí s ich počtom uvedeným v zápisnici MVK.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že ani táto námietka sťažovateľa o nezákonnosti napádaných volieb neobstojí.

G. Napokon sťažovateľ vyjadril pochybnosť o nezákonnosti a neústavnosti volieb starostu obce konaných 2. decembra 2006 aj zistením, podľa neho, veľkého množstva neplatných hlasovacích lístkov.

Pri prepočítaní neplatných hlasovacích lístkov za prítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu a za prítomnosti odporcu ústavný súd zistil, že zo siedmich neplatných hlasovacích lístkov nebol 1 hlasovací lístok vôbec odovzdaný (pozri už uvedené), na 2 hlasovacích lístkoch nebolo zakrúžkované poradové číslo ani jedného kandidáta, na 1 hlasovacom lístku boli zakrúžkované poradové čísla obidvoch kandidátov, na 1 hlasovacom lístku bolo krížikom označené poradové číslo sťažovateľa, na 1 hlasovacom lístku bol podčiarknutím mena označený odporca a na 1 hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo sťažovateľa, ktorého meno bolo súčasne podčiarknuté.

Podľa relevantnej časti § 31 ods. 4 volebného zákona na hlasovacom lístku pre voľby starostu obce zakrúžkovaním poradového čísla označí (pozn. volič) kandidáta, pre ktorého hlasuje.

Podľa § 38 ods. 1 volebného zákona neplatný je hlasovací lístok,

- a) ktorý nie je na predpísanom tlačive,
- b) ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4,
- c) ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta, alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta

na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na takúto funkciu.

Podľa § 38 ods. 4 volebného zákona v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka okrsková volebná komisia s konečnou platnosťou.

Podľa § 15 ods. 5 volebného zákona v obci, v ktorej je utvorený iba jeden volebný okrsk, sa okrsková volebná komisia neutvára; jej úlohy plní miestna volebná komisia.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (*mutatis mutandis* PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (*mutatis mutandis* PL. ÚS 21/94).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, každé porušenie volebného zákona nevyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len tak závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

S ohľadom na tieto zásady a kritériá ústavný súd posúdil, či sťažovateľom namietané hlasovacie lístky, ktoré MVK označila ako neplatné (pozri už uvedené) a ktoré z uvedených

dôvodov ústavný súd preskúmal, jednotlivu alebo spoločne sú ústavne relevantným spôsobom porušením citovaných ustanovení volebného zákona. Z celkového počtu ústavným súdom preverených neplatných hlasovacích lístkov si zvýšenú pozornosť zaslúžili predovšetkým 3 z nich, z obsahu ktorých vyplýva, že na 1 hlasovacom lístku bolo krížikom označené poradové číslo sťažovateľa, na 1 hlasovacom lístku bol podčiarknutím mena označený odporca a na 1 hlasovacom lístku bolo zakrúžkované poradové číslo sťažovateľa, ktorého meno bolo súčasne podčiarknuté. Z uvedených 3 hlasovacích lístkov dva boli voličmi označené inak ako zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta a v jednom prípade bol voličom označený hlasovací lístok zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta a súčasne podčiarknutím jeho mena; neplatnosť ďalších hlasovacích lístkov (so zakrúžkovaním oboch kandidátov, resp. s nezakrúžkovaním žiadneho z nich) nevzbudzoval pochybnosti o ich neplatnosti.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že volebný zákon posudzovanie hlasovacích lístkov upravuje spôsobom negatívnej enumerácie, z ktorého vyplýva, že hlasovací lístok, ktorý napĺňa čo i len jeden z dôvodov neplatnosti, uvedený v § 38 ods. 1 volebného zákona, nemožno považovať za platný hlasovací lístok. Z uvedeného potom vyplýva, že neplatným je rovnako hlasovací lístok, ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4 volebného zákona.

Z obsahu sťažnosti, pripojených listín a vykonaného dokazovania ústavný súd zistil, že MVK v súvislosti s hlasovacími lístkami odovzdanými pre oboch kandidátov na funkciu starostu obce postupovala tak, že uznala za platné hlasovacie lístky iba tie, na ktorých – bez ďalšieho – bolo zakrúžkované poradové číslo kandidáta na starostu. Zároveň všetky hlasovacie lístky, ktoré boli označené iným spôsobom (t. j. aj v súvislosti so spornými 3 hlasovacími lístkami), označila za neplatné, vychádzajúc pritom z ustanovenia § 38 ods. 4 volebného zákona (*„v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka ... volebná komisia s konečnou platnosťou“*). Uvedený a zo strany všetkých členov bezvýhradný postup MVK (všetci členovia MVK s týmto súhlasili a zápisnicu riadne podpísali, pozn.) bol pre ústavný súd určujúci aj v súvislosti s posudzovaním 3 sporných hlasovacích lístkov, ktoré by za iných okolností (napríklad niektorí členovia MVK by

s „neplatnosťou“ hlasovacieho lístka nesúhlasili, resp. MVK by postupovala v rôznych prípadoch rôzne, čo nebol tento prípad, pozn.) a vzhľadom na rozdiel platne odovzdaných hlasov pre oboch kandidátov na funkciu starostu (rozdiel jedného hlasu) mohli privodiť aj iné závery.

V danej veci ústavný súd nepovažoval za ústavne (ani zákonne) akceptovateľné prelomiť legitímne a legálne rozhodnutie MVK o neplatných hlasovacích lístkoch, ktoré (rozhodnutie) v okolnostiach danej veci bolo transparentné, predvídateľné, a keďže išlo o sporné prípady tiež konečné (pozri § 38 ods. 4 volebného zákona).

Ústavný súd sa „rebus sic stantibus“ stotožnil so závermi MVK, že za platný možno uznať iba ten hlasovací lístok, na ktorom volič zakrúžkoval poradové číslo ním vybraného kandidáta na funkciu starostu bez akejkoľvek inej úpravy hlasovacieho lístka navyše.

Uvedené závery vychádzajú aj z doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu. Napr. v uznesení sp. zn. PL. ÚS 21/99 z 12. mája 1999 plénum ústavného súdu okrem iného uviedlo, že „sčítavanie hlasov odovzdaných voličmi pre jednotlivých kandidátov je z hľadiska výsledku volieb rozhodujúcou činnosťou, ktorá finalizuje výkon volebného práva (v konkrétnych voľbách) v jeho aktívnej aj pasívnej podobe. Preto zákonodarca v deviatej časti zákona o voľbách upravuje podmienky a spôsob zisťovania výsledku volieb od prítomnosti osôb v miestnosti pri sčítavaní hlasov, vlastné sčítavanie hlasov, posudzovanie hlasovacích lístkov, náležitosti zápisnice o hlasovaní až po uverejnenie výsledkov volieb.

Zverenie právomoci rozhodnúť o platnosti hlasovacieho lístku okrskovej volebnej komisii s konečnou platnosťou (§ 38 ods. 4 zákona) neznamená úplnú voľnosť komisie pri posúdení hlasovacieho lístka. V kontexte s celým znením ustanovenia § 38, ale najmä s odkazom v ods. 1 písm. b/ na úpravu hlasovacieho lístka podľa § 31 ods. 4 taký lístok, ktorý nie je označený zakrúžkovaním poradového čísla kandidáta, nemožno uznať za platný. Na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť fakt, že posudzovanie hlasovacích lístkov bolo prípadne benevolentnejšie u všetkých kandidátov. (...)

Iný postup, resp. posudzovanie hlasovacích lístkov iným spôsobom, ako ustanovuje zákon, nezaručuje, že zistený výsledok volieb je skutočným vyjadrením vôle občanov

a realizovaním ich práva slobodne si zvoliť svojich zástupcov, prostredníctvom ktorých sa chcú zúčastňovať na správe vecí verejných. Slobodná voľba svojich zástupcov v zmysle čl. 30 ods. 1 Ústavy SR sa realizuje aj v slobode výberu kandidáta z viacerých kandidátov, ktorý má v zastupiteľskej demokracii občana – voliča zastupovať. Aby tento výber bol identifikovateľný, musí byť vykonaný zákonom ustanoveným spôsobom“.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

K tomuto rozhodnutiu sa podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde pripája odlišné stanovisko sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2008